

Thi dersom Paragraphen ikke skulde indeholde Mere, end hvad der hidtil er tilladt, saa forekommer det mig, at den var aldeles oversflødig. Dersom her var Tale om en Luxusgjenstand eller om en Industriegen, som i Særdeleshed egnede sig til at drives i en Kjøbstad, saa kunde jeg tænke mig, at der kunde være Grund til at udsætte Afgjørelsen, indtil en Ordning af hele Næringsdriften bestemmes. Men Loven gjælder en Forbrugsgjenstand, som ikke mindre end Brødet er en Nødvendighedsartikel for den arbejdende fattige Klasse, og jeg mener derfor, at naar man kan skaffe Prisen paa Øl saa billigt som muligt, vil det ikke alene være ønskeligt, men, forekommer det mig, endogsaa nødvendigt. Jeg troer heller ikke, at denne Sag, hvad enten den i Grunden afgjøres paa den ene eller anden Maade, er af saa stor Vigtighed for Kjøbstæderne; thi det er jo dog egentlig kun de større Bryggerier, som anlægges eller ville blive anlagte i Nærheden af Kjøbstæderne, hvis Concurrence kan være farlig for Kjøbstadbryggerierne. Men nu have jo dog allerede Ølbryggerne paa Landet Ret til at modtage Bestillinger paa Øl (Ret!), Jo! og dersom nu et Bryggeri er anlagt i Nærheden af Byen, ville Indvaanerne ligesaavel som Cierne af Bryggeriet meget let kunne gjøre og modtage Bestillinger, og Cieren altsaa paa denne Maade have lige saa stor Indtægt og Affætning af Øl til Kjøbstadsindvaanerne, som han har ved uden videre at indføre og falholde Ølet i Kjøbstaden. Marsagen, hvorfor Ølbryggerierne paa Landet, maaskee ogsaa kun undtagelsesviis, ikke svare Bygningsafgift, antager jeg er, fordi det er meget sjældent, at der er Ølbryggeri paa Landet som selvstændig Næringsvei. Dersom dette var Tilfældet, vilde et saadant Ølbryggeri upaatvibelig i Analogie af de gjældende Anordninger ligesaavel kunne paalægges Bygningsafgift som enhver anden Fabriksdrift eller Fabrikbygning paa Landet. Jeg stemmer altsaa for Lovudkastet, saaledes som det er forelagt, og kan ikke være enig i Majoritetens Indstilling.

Ordføreren: Naar det oftere fremhæves, at det er til Gavn for Arbeidsclassen i Kjøbstæderne og Kjøbstædernes fattige Beboere, at en saadan Artikel som Øl kan faaes

saa billigt som muligt, maa man dog ikke overse, at Arbeidsclassens oekonomiske Tilstand i Kjøbstæderne er afhængig af Borgernes oekonomiske Tilstand. Ere Borgerne i god Drift og velhavende, vil Arbeidsclassen ogsaa staae sig vel; ere Borgerne forarmede, vil Arbeidsclassen i Sandhed ikke blive hjulpen derved, at den faaer en enkelt Livsformødenhed saa billigt som muligt. Den Medlidende, man saaledes udtaler med Hensyn til Arbeidsclassen i Kjøbstæderne, er, idetmindste forekommer det mig saa, ikke rigtig anvendt, thi denne Klasse vil staae sig bedst ved, at Borgerne opretholdes i deres lovlige Næringsvei. Det forholder sig fuldkommen rigtigt, hvad der er udtalt, at Bryggerne i Kjøbstæderne kunne sælge til Beboerne paa Landet, men Bryggerne i Kjøbstæderne maae finde sig i, at denne Affætning betydeligt vil aftage, naar Ølbryggerier anlægges rundt omkring paa Landet. Men man maa erkende, at Landbeboerne billigen kunne fordrø at blive forsynede paa Stedet med en saa vigtig Livsformødenhed som Øl; derimod indvendes fra Kjøbstadbeboernes Side Intet, men de mene, at Landbeboerne ikke med Billighed kunne forlange at drive borgerlig Næring i Kjøbstæderne uden at svare Skatter og Afgifter deraf. Det er vel sandt, at man ikke med Nøiagtighed kan sammenligne Afgifterne af Bryggerierne i Kjøbstæderne og paa Landet, fordi de dertil fornødne Oplysninger ikke ere tilstede, men jeg kan dog ikke være enig med den ærede 3die Landstingsmand for 10de Kreds, at man ikke skulde tage videre Hensyn til Afgifterne, at det nok vil udjævne sig med Liden, og at, om ogsaa Kjøbstæderne maatte lide derunder, de dog maae finde sig deri. Jeg troer, at Udvalgets Majoritet har Ret i den Anskuelse, at Lighed i Rettigheder ogsaa bør medføre Lighed i Byrder, og at den Ulighed er aldeles forkastelig, der opstaaer, naar lige Næringsbrug beskaffes paa ulige Maade. Den ærede 8de Landstingsmand for 2den Kreds (Beutner) har sagt, at det vilde have været mere consequent, om Udvalgets Majoritet havde foreslaaet, at hele Lovforslaget ikke burde udkomme. Majoriteten har imidlertid ikke troet at burde gaae den Vej, thi, da den billigere Udkastets 2 første Paragrapher, fandt den, at